

บทที่ 3

เปรียบเทียบการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศญี่ปุ่นกับประเทศไทย

การศึกษา ศาสนา ประชากร มนุษยศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคมการต่างประเทศ การเมือง วัฒนธรรมมีความเกี่ยวพันกันอย่างมาก การจะศึกษาและเข้าใจด้านใดด้านหนึ่งอย่างลึกซึ้ง โดยปราศจากการศึกษาด้านอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้น แทบเป็นไปไม่ได้ การศึกษาตามที่เห็นเป็นรูปแบบในแต่ละสังคมปัจจุบันนั้นผลจากการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยรวม การจัดการศึกษานั้นแต่ละยุคแต่ละสมัยมักจะคำนึงถึงจุดสำคัญที่แตกต่างกัน การศึกษาที่เน้นความสำคัญของบุคคลหรือตามผู้นำมาตามลำดับ ในบทนี้ผู้วิจัยนำเสนอตารางเปรียบเทียบเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ตารางเปรียบเทียบสภาพบริบทพื้นฐานทั่วไปของทั้งสองประเทศ ตอนที่ 2 ตารางเปรียบเทียบการจัดการอาชีวศึกษาของทั้งสองประเทศ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบบริบทพื้นฐานทั่วไปของทั้งสองประเทศ

ตาราง 1

เปรียบเทียบสภาพทั่วไป

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differences)
1. ทั้งสองประเทศมีเมืองหลวงที่ใช้เป็นจุดศูนย์รวมของความเจริญทางด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา การพาณิชย์และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	1. ประเทศไทยตั้งอยู่บนคาบสมุทรอินโดจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่วนประเทศญี่ปุ่นเป็นหมู่เกาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออก ตั้งอยู่ในมหาสมุทรแปซิฟิก

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differences)
2. ทั้งสองประเทศมีทิศทางการพัฒนาประเทศที่มุ่งการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเป็นพื้นฐาน	2. ประเทศไทยมีพื้นที่มากกว่าประเทศญี่ปุ่น แต่ประเทศญี่ปุ่นมีประชากรมากกว่า
3. อุณหภูมิด้วยทรัพยากรธรรมชาติสามารถส่งออกได้มากทั้งสองประเทศ	3 ประเทศไทยเป็นแบบเขตร้อน ส่วนประเทศญี่ปุ่นเป็นหมู่เกาะวางตัวยาวในแนวเหนือใต้ มีลักษณะภูมิอากาศแตกต่างกันมาก เช่น ฤดูหนาวมีหิมะ บางครั้งเกิดปรากฏการณ์เฟöhnที่ทำให้อากาศร้อนมากผิดปกติ
	4. ประเทศไทยใช้สกุลเงินบาท (Baht) ส่วนประเทศญี่ปุ่นใช้สกุลเงินเยน (¥) (JPY)
	5. ประเทศไทยมีอัตราการรู้หนังสือ น้อยกว่าประเทศญี่ปุ่น

จากตาราง 1 เปรียบเทียบสภาพทั่วไปของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นแสดงถึงความแตกต่างระหว่างทั้งสองประเทศนี้ค่อนข้างมาก กล่าวคือ สภาพภูมิอากาศของทั้งสองประเทศแตกต่างกันมาก ประเทศไทยเป็นแบบเขตร้อนหรือแบบสะวันนา มีอุณหภูมิเฉลี่ย 18-34 °C และมีปริมาณฝนตกเฉลี่ยตลอดปีกว่า 1,500 มิลลิเมตร สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดูกาล: อากาศร้อนระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนเป็นฤดูร้อนระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากทะเลจีนใต้เป็นฤดูฝน ส่วนในเดือนพฤศจิกายนถึงกลางเดือนมีนาคม ส่วนประเทศญี่ปุ่นตั้งอยู่ในวงแหวนแห่งไฟ บริเวณรอยต่อระหว่างแผ่นเปลือกโลก 3 แผ่น ทำให้เกิดแผ่นดินไหวความรุนแรงต่ำบ่อย ๆ รวมทั้งอัตราการรู้หนังสือ

ประเทศไทยมีอัตราการรู้หนังสือ น้อยกว่าประเทศญี่ปุ่น เนื่องจากมีการแข่งขันในการเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยสูง

ตาราง 2

เปรียบเทียบสภาพพื้นฐานทางด้านสังคมและวัฒนธรรม

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differences)
1. ทั้งสองประเทศ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือเน้นการให้ความสำคัญของกลุ่มมากกว่าการให้ความสำคัญของปัจเจกบุคคล	1. ประชากรไทยนับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท ประมาณร้อยละ 94.7 ส่วนคนญี่ปุ่น นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาชินโต ประมาณร้อยละ 84 ของประชากรทั้งหมด
2. แนวคิดของการทำดีเพื่อจะได้ผลดีตอบแทนทั้งในชาตินี้และชาติหน้า	2. เด็กไทยมีน้ำใจมากกว่าเด็กญี่ปุ่น เพื่อนลำบากตรงไหน ไม่เข้าใจตรงไหนให้คำปรึกษาได้ตลอดเวลา
3. ทั้งสองประเทศให้ความสำคัญกับการรักษาเวลาใช้ในการทำงาน	3. คนไทยจะรับฟังในข้อเสนอแนะของพนักงานในระดับที่ต่ำกว่าน้อยกว่าคนญี่ปุ่น
4. ประชาชนของทั้งสองประเทศมีความรักใคร่กลมเกลียว มีความเป็นชาตินิยมสูง	4. การทำงานของคนไทยสามารถมีการปรับเปลี่ยนแผนได้ซึ่งแตกต่างจากคนญี่ปุ่นหากปรับเปลี่ยนอะไร จากแผนจะยอมรับไม่ได้
5. มีความผูกพันกับสถาบันครอบครัวและส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว	5. การใช้ภาษาในการสื่อสารประเทศไทยใช้ภาษาอังกฤษส่วนประเทศญี่ปุ่นใช้ภาษาญี่ปุ่นในการติดต่อสื่อสาร

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differences)
6. ทั้งสองประเทศมีชุมชนเกษตรเป็นฐาน ทางวัฒนธรรมของประเทศ	
7. ทั้งสองประเทศเกิดการไหลออกของคน หนุ่มสาวจากชนบทสู่ภาคเมือง	

จากตาราง 2 เปรียบเทียบสภาพพื้นฐานทางด้านสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น พบว่าทั้งสองประเทศได้มีลักษณะคล้ายคลึงกันคือ เน้นการให้ความสำคัญของกลุ่มมากกว่าการให้ความสำคัญของปัจเจกบุคคล โดยมีความเชื่อว่าทำดีได้ดี รวมทั้งประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการรักษาเวลาในการทำงาน มีความรักใคร่กลมเกลียวกัน และมีความเป็นชาตินิยมสูง มีความผูกพันกับสถาบันครอบครัว ส่วนข้อแตกต่างจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าทั้งสองประเทศมีความแตกต่างทางด้านศาสนา แต่โดยภาพรวมทั้งสองประเทศตระหนักถึงการพัฒนาทางด้านจิตใจ ยึดมั่นในหลักของศาสนาของตน แต่เชิงปฏิบัติคนไทยสอนให้เด็กเคารพ พระ และผู้ที่มีอายุมากกว่าทำให้เด็กไทยมีน้ำใจมากกว่าเด็กญี่ปุ่น ส่งผลให้คนไทยมีความเอื้ออาทรต่อกันมากกว่า ในข้อแตกต่างนั้นจะเห็นได้ว่า ประเทศญี่ปุ่นเป็นตัวของตัวเองสูง ซึ่งจะเห็นได้จากประเทศญี่ปุ่นใช้ภาษาของตนในการสื่อสารกับผู้อื่น

ตาราง 3

เปรียบเทียบสภาพพื้นฐานทางการเมืองการปกครอง

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differences)
1. มีการปกครองในระบบประชาธิปไตย (Democracy) โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	1. ประเทศไทยไม่ตกเป็นอาณานิคมของประเทศอื่น ส่วนประเทศญี่ปุ่นตกเป็นอาณานิคมของประเทศสหรัฐอเมริกา

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differences)
2. ทั้งสองประเทศมีการปกครองแบบกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น	2. ประเทศไทยมีการพัฒนาทางการเมืองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นแบบประชาธิปไตย
3. ทั้งสองประเทศใช้ระบบการเลือกตั้งในการเลือกผู้ว่าราชการจังหวัด นายเทศมนตรีของเทศบาลนครขนาดใหญ่ เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล ตลอดจนสภาท้องถิ่นทุกระดับ	3. การกระจายอำนาจที่ชุมชนในญี่ปุ่นมีประสบการณ์และระดับการกระจายอำนาจมากกว่าชุมชนในประเทศไทย ทำให้ภาคประชาสังคมของไทยค่อนข้างมีความเข้มแข็งน้อยกว่าญี่ปุ่น
4. มีการแบ่งกระทรวง กรม กอง การบริหารอย่างชัดเจนทั้งสองประเทศ	
5. ทั้งสองประเทศมีระบบทหารเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง	
6. กระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
7. ทั้งสองประเทศมีระบบภาษีที่รัฐบาลจัดสรรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางการบริหารทั่วประเทศ	

จากตาราง 3 เปรียบเทียบสภาพทางการเมืองการปกครอง พบว่าทั้งสองประเทศมีการปกครองในระบบประชาธิปไตย (Democracy) ซึ่งประเทศไทยมีการพัฒนาทางการเมืองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นแบบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและอยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งทั้งสองประเทศมีการปกครองแบบกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น ใช้ระบบการเลือกตั้งในการเลือกผู้ว่าราชการจังหวัด นายเทศมนตรีของเทศบาลนครขนาดใหญ่ เทศบาลเมือง

และเทศบาลตำบล ตลอดจนสภาท้องถิ่นทุกระดับและมีการแบ่งกระทรวง กรม กอง การบริหารอย่างชัดเจนทั้งสองประเทศในทางตรงกันข้ามพบว่าประเทศไทยไม่ตกเป็นอาณานิคมของประเทศอื่น ส่วนประเทศญี่ปุ่นเคยตกเป็นอาณานิคมของประเทศสหรัฐอเมริกา

ตาราง 4

เปรียบเทียบสภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differences)
1. ความร่วมมือระหว่างกันของทั้งสองประเทศครอบคลุมทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศเติบโตขึ้นจากการขยายตัวกิจการของบริษัทญี่ปุ่น	1. ประเทศไทยเป็นประเทศที่ใหญ่แต่มีกำลังการผลิตน้อยกว่าประเทศญี่ปุ่น
2. ประเทศไทยได้จัดทำ FTA กับประเทศญี่ปุ่น เพื่อให้การลงทุนจากญี่ปุ่นเข้ามาไทยมากขึ้น	2. รัฐบาลไทยไม่ประสบความสำเร็จในการชี้้นำให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรม ดังเช่น ประเทศญี่ปุ่น ได้กระทำการพัฒนา อุตสาหกรรมนำไปสู่ผลลัพธ์ระดับชั้นนำของโลก
3. ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น ในช่วงปี 2545 - 2546 เจรจาจัดทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น จึงได้เริ่มอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2547	3. ประเทศไทยเน้นส่งออกด้านเกษตรกรรมเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญที่สุดของประเทศ ส่วนประเทศญี่ปุ่นเน้นเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมต่าง ๆ
4. เศรษฐกิจพื้นฐานของทั้งสองประเทศมาจากผลผลิตทางด้านเกษตรกรรมเป็นสำคัญ	4. เด็กในประเทศญี่ปุ่นทำงานพิเศษหาเงินเรียน เทียวเอง ส่วนเด็กในประเทศไทยขอพ่อแม่และพ่อแม่เป็นคนพาเที่ยว

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differences)
5. ทั้งสองประเทศให้ความสำคัญกับการ ธุรกิจท่องเที่ยว	
6. ทั้งสองประเทศให้ความร่วมมือเพื่อ สนับสนุนครัวไทยสู่โลก	

จากตาราง 4 เปรียบเทียบสภาพทางด้านเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศนั้นพบว่า โดยภาพรวมความร่วมมือระหว่างกันของทั้งสองประเทศครอบคลุมทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศเติบโตขึ้นจากการขยายตัวกิจการของบริษัทญี่ปุ่น นอกจากนี้เศรษฐกิจพื้นฐานของทั้งสองประเทศมาจากผลผลิตทางด้านเกษตรกรรมและให้ความสำคัญกับธุรกิจท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ โดยที่ประเทศไทยเน้นส่งออกด้านเกษตรกรรมเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก เป็นประเทศแบบเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนประเทศญี่ปุ่นเน้นเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ทำให้คนญี่ปุ่นมีมันสมองที่ชาญฉลาด สามารถผลิตงานด้านอุตสาหกรรมเป็นลำดับต้น ๆ ของโลก

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการจัดการอาชีวศึกษาของทั้งสองประเทศ

ในตอนที่สองผู้วิจัยขอเสนอการเปรียบเทียบระบบการศึกษาของทั้งสองประเทศ ในภาพรวมก่อนที่จะเสนอการเปรียบเทียบการจัดการอาชีวศึกษาของทั้งสองประเทศ

ตาราง 5

เปรียบเทียบระบบการศึกษา

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differences)
1. ทั้งสองประเทศมีการศึกษาภาคบังคับ (Compulsory Education) 9 ปี ทั้งสองประเทศมีพระราชบัญญัติที่ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการอ่าน	1. ประเทศไทยหลังจากจบการศึกษาระดับมัธยมต้นสามารถเลือกได้ระหว่างศึกษาต่อสายสามัญในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยต่อ หรือเลือกศึกษาต่อสายวิชาชีพ หรืออาจเลือกศึกษาต่อในสถาบันทางทหารหรือตำรวจ ตามกฎหมายไทย ส่วนประเทศญี่ปุ่นแม้ว่าการเรียนในชั้นมัธยมปลาย จะไม่เป็นการศึกษาภาคบังคับ ประชาชนมากกว่า 90% ก็เข้าเรียนในชั้นมัธยมปลายได้
2. ทั้งสองประเทศมีการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	2. การเข้าศึกษาต่อระดับที่สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศไทย มีสัดส่วนเข้าศึกษาต่อน้อยกว่าประเทศญี่ปุ่น
3. ระบบการศึกษาของทั้งสองประเทศคือ 6:3:3	3. ประเทศไทยไม่สามารถสร้างให้การอ่านเป็นวัฒนธรรมได้เช่นประเทศญี่ปุ่น ปลุกฝังให้การอ่านเป็นวัฒนธรรม 23 เมษายน เป็นวันอ่านหนังสือสำหรับเด็ก
4. ทั้งสองประเทศแบ่งระบบการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ การศึกษาระดับต้น การศึกษาระดับกลาง การศึกษาระดับอุดมศึกษา	4. ประเทศไทยดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยผ่านระบบห้องสมุดแต่ไม่เห็นชัดเจน ส่วนประเทศญี่ปุ่นประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยผ่านระบบห้องสมุด

ตาราง 5 (ต่อ)

ชื่อเหมือน (Similarities)	ชื่อแตกต่าง (Differences)
<p>5. ทั้งสองประเทศมีระบบการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไม่เป็นการศึกษาภาคบังคับเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป การจัดการศึกษาดำเนินการในโรงเรียนอนุบาล อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ และสถานรับเลี้ยงเด็ก ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการ</p>	<p>5. ประเทศไทยไม่การกำหนดวันอ่านหนังสือ ส่วนประเทศญี่ปุ่นกำหนดให้</p>
<p>6. การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายใช้ระยะเวลาเรียนอย่างละ 3 ปี</p>	<p>6. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทยยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่อย่างเช่นประเทศญี่ปุ่น</p>
<p>7. ในการเรียนระดับอุดมศึกษาของทั้งสองประเทศนักเรียนที่จบจากชั้นมัธยมศึกษาสามารถเลือกศึกษาได้ตามศักยภาพของตนเอง</p>	
<p>8. การเรียนการสอนทั้งสองประเทศเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น</p>	
<p>9. ทั้งสองประเทศจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และฝึกความสามารถในการใช้ประโยชน์จากข่าวสาร</p>	

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differences)
10. ทั้งสองประเทศส่งเสริมให้โรงเรียนมีระบบความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ โดยส่งเสริมให้มีระบบประเมินผล โรงเรียนและแลกเปลี่ยนข้อมูลในโรงเรียนทุกแห่ง	

จากตาราง 5 เปรียบเทียบระบบการศึกษาของทั้งสองประเทศในภาพรวมนั้น จะเห็นว่าทั้งสองประเทศมีการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการศึกษาภาคบังคับ (Compulsory Education) 9 ปี และมีพระราชบัญญัติที่ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการอ่าน แต่ในเชิงปฏิบัติประเทศไทยไม่สามารถสร้างให้การอ่านเป็นวัฒนธรรม ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยผ่านระบบห้องสมุดไม่เห็นชัดเจน แต่ประเทศญี่ปุ่นปลูกฝังให้การอ่านเป็นวัฒนธรรม โดยกำหนดให้ 23 เมษายน เป็นวันอ่านหนังสือสำหรับเด็ก ทั้งสองประเทศมีกระทรวงศึกษาธิการ และสถานรับเลี้ยงเด็ก ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการเช่นกัน โดยที่ประเทศทั้งสองมุ่งเน้นความสามารถในการผลิตบัณฑิตมีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีตลอดจนสามารถตอบสนองต่อตลาดแรงงานได้

ตาราง 6

เปรียบเทียบวิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลง

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differences)
1. ความเสมอภาคทางโอกาสในการได้รับการศึกษา ทั้งสองประเทศให้ความสำคัญในการที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการรับการศึกษาตามความสามารถโดยปราศจากการแบ่งแยกทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ สถานะทางสังคม เศรษฐกิจ และชาติกำเนิดของครอบครัว	1. กระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทย ได้กำหนดหลักสูตร พ.ศ. 2503 ให้นักเรียนแต่ละประโยคสามารถออกไปประกอบอาชีพตามอัธยาศัยของตนเอง ส่วนประเทศญี่ปุ่น วิทยาลัยที่เปิดสอนระดับอนุปริญญา ก่อน โดยเริ่มในปี พ.ศ. 2493 และมีการดำเนินการปรับปรุงจนเป็นระบบถาวรในปี พ.ศ. 2507
2. การปฏิรูปการศึกษาสมัยเมจิ (พ.ศ. 2410 - 2455) ตรงกับรัชสมัยพระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ของไทย เป็นการปฏิรูปเพื่อพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัยทางอุตสาหกรรมและการทหาร	2. วิทยาลัยการอาชีพ มีหน้าที่รับบุคคลที่ไม่สามารถเรียนในมหาวิทยาลัยได้ จะเปิดสอนในระดับมัธยมปลายซึ่งประเทศไทยส่วนมากไม่มีค่านิยมในการเรียน ปวช.และปวส. มีค่านิยมในหลักสูตรปริญญา ทำให้เกิดการว่างงานสูง
3. ทั้งสองประเทศมีการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคนให้มีความเข้มแข็งในด้านการศึกษา	
4. ทั้งสองประเทศมีการก่อตั้งวิทยาลัยชุมชน และวิทยาลัยการอาชีพเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น	
5. ทั้งสองประเทศเริ่มการอาชีวศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่เลือกเรียนหลักสูตรสายอาชีพ	

จากตาราง 6 เปรียบเทียบทางด้านวิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลง เห็นได้ว่าทั้งสองประเทศให้ความสำคัญในการจัดการศึกษา โดยจัดการศึกษาให้มีความเสมอภาคกัน ประชาชนทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการรับการศึกษาตามความสามารถ ปราศจากการแบ่งแยกทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ สถานะทางสังคม เศรษฐกิจ และชาติกำเนิดของครอบครัว นอกจากนี้ทั้งสองประเทศมีการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคนให้มีความเข้มแข็งในด้านการศึกษา โดยเริ่มการอาชีวศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่เลือกเรียนหลักสูตรสายอาชีพ ในปัจจุบันมีวิทยาลัยชุมชนและวิทยาลัยการอาชีพตั้งขึ้นเพื่อรองรับความต้องการและความสนใจของนักเรียน/นักศึกษา ส่วนทางด้านข้อแตกต่างประเทศไทยส่วนมากไม่มีค่านิยมในการเรียน ปวช.และปวส. มีค่านิยมในหลักสูตรปริญญา ทำให้เกิดการว่างงานสูง

ตาราง 7

เปรียบเทียบนโยบายและจุดมุ่งหมาย

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differences)
1. กระทรวงศึกษาธิการของทั้งสองประเทศมีหน้าที่กำหนดนโยบาย มาตรฐานการศึกษา หลักสูตร จัดสรรทรัพยากรประเมินผล และจัดทำรายงานสถิติการศึกษาแห่งชาติเผยแพร่ต่อสาธารณชน	1. ประเทศไทยเน้นนโยบายที่นักเรียน / นักศึกษาประกอบอาชีพได้ แต่ประเทศญี่ปุ่นมีนโยบายให้นักเรียน นักศึกษาที่จบออกไปแล้วเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมและความทันสมัยของประเทศ
2. ทั้งสองประเทศมีนโยบายให้ผู้จบการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้	2. นโยบายเรื่องภาษี คนไทยพยายามหลีกเลี่ยงภาษี แต่คนญี่ปุ่นมีภาระหน้าที่ต้องจ่ายภาษีเป็นจำนวนมากให้กับรัฐบาลกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งระดับจังหวัดและเทศบาลที่บุคคลคนนั้นอาศัยอยู่หรือทำงานอยู่

ตาราง 7 (ต่อ)

ชื่อเหมือน (Similarities)	ชื่อแตกต่าง (Differences)
<p>3. ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นมีนโยบายโดยยึดหลัก 4 ประการ</p> <p>1) เคารพต่อความเป็นปัจเจกบุคคล ความสามารถเฉพาะบุคคล 2) ปลุกฝังความสามารถในการปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมและโลก นานาชาติ 3) การเน้นความหลากหลาย และทางเลือก 4) ส่งเสริมให้มีการ ประเมินผลภายนอกและเปิด สถานศึกษาสู่ชุมชน</p> <p>4. ทั้งสองประเทศเน้นนโยบายในการพัฒนาเอกลักษณ์ของโรงเรียน ให้อิสระ ในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาและ มัธยมศึกษาตอนปลาย พัฒนาโรงเรียน ระบบเปิดที่เชื่อถือได้</p> <p>5. เน้นนโยบายในการจัดสภาพแวดล้อม ในโรงเรียนให้สอดคล้องกลมกลืนกับ ธรรมชาติให้มากที่สุด</p>	<p>3. กระตุ้นการเพิ่มศักยภาพการใช้ภาษา ของทั้งสองประเทศต่างกันโดยที่ ประเทศไทยเน้นการใช้ภาษาอังกฤษ และประเทศญี่ปุ่นเน้นให้ประชาชนให้ ใช้ภาษาญี่ปุ่นและภาษาอังกฤษ</p>

จากตาราง 7 เปรียบเทียบทางด้านนโยบายและจุดมุ่งหมายนั้น
กระทรวงศึกษาธิการของทั้งสองประเทศมีหน้าที่กำหนดนโยบาย มาตรฐานการศึกษา
หลักสูตร จัดสรรทรัพยากรประเมินผล และจัดทำรายงานสถิติการศึกษาแห่งชาติเผยแพร่
ต่อสาธารณชนมุ่งเน้นผลิดกำลังกำลังคนเมื่อจบการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาและเทคนิค
ศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้ มีความรับผิดชอบต่องานวิชาชีพ เคารพต่อความเป็น
ปัจเจกบุคคล ความสามารถเฉพาะบุคคล ส่งเสริมให้มีการประเมินผลภายนอกและเปิด

สถานศึกษาผู้ชุมชน หนึ่งทั้งสองทั้งสองประเทศมุ่งเน้นนโยบายในการพัฒนาเอกลักษณ์ของโรงเรียน ให้อิสระในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย พัฒนาโรงเรียนระบบเปิดที่เชื่อถือได้ และให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติให้มากที่สุด ส่วนข้อแตกต่างประเทศญี่ปุ่น มีนโยบายให้นักเรียน/นักศึกษาที่จบออกไปแล้วเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมและความทันสมัยของประเทศ รวมทั้งคนญี่ปุ่นมีภาระหน้าที่ต้องจ่ายภาษีเป็นจำนวนมากให้กับรัฐบาลกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งระดับจังหวัดและเทศบาลที่บุคคลคนนั้นอาศัยอยู่หรือทำงานอยู่ ส่วนประเทศไทยเน้นนโยบายที่นักเรียน /นักศึกษาประกอบอาชีพได้และคนไทยพยายามหลีกเลี่ยงภาษีที่ต้องจ่ายให้กับรัฐ กรอบมาตรฐานหลักสูตร เช่น หลักสูตรระยะสั้น ปวช ปวส หลักสูตรฝึกอบรมของกรมพัฒนาฯ รายวิชาที่จัดสอนในสถานประกอบการระบบทวิภาค

ตาราง 8

เปรียบเทียบการบริหารจัดการ

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differences)
1. ทั้งสองประเทศปฏิรูปการศึกษาตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขและประเทศญี่ปุ่นประกาศแผนการปฏิรูปการศึกษา “Japan Rise Again” ปี 2004 โดยกระตุ้นการปฏิรูปโรงเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถทางวิชาการ	1. กระทรวงศึกษาธิการมีหน่วยงานภายใต้สังกัด 6 สำนักงาน 1 องค์กร ประกอบด้วย (1) สำนักงานรัฐมนตรี (2) สำนักงานปลัดกระทรวง (3) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (4) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (5) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (6) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (7) องค์การมหาชน/องค์กรในกำกับ ส่วนประเทศญี่ปุ่นกระทรวงศึกษา วิทยาศาสตร์ กีฬา และวัฒนธรรม ประกอบด้วย 7 กรม

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differences)
	หลัก 1 สำนักงาน (1) สำนักงาน ปลัดกระทรวง (2) กรมการเรียนรู้ ตลอดชีวิต (3) กรมประถมและ มัธยมศึกษา (4) กรมส่งเสริมการศึกษา ท้องถิ่น (5) กรมอุดมศึกษา (6) กรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (7) กรม พลศึกษาและกีฬา
2. ทั้งสองประเทศมีการใช้แผน ยุทธศาสตร์ยกระดับความสามารถ เพื่อ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศ	2. ประเทศไทยต่างจากประเทศตรงที่ ญี่ปุ่นกระจายอำนาจการบริหาร การศึกษาได้โดยง่ายและรวดเร็วกว่า เพราะประเทศไทยยังเป็นระบบรวม ศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง
3. การปฏิรูปอาชีวศึกษาจะต้องอาศัย การพัฒนาครูอาชีวศึกษาอย่างเป็น ระบบประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น ให้ความสำคัญกับครูมากที่สุดเพราะถือ ว่า ครูคือ หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา มีมาตรการสร้างแรงจูงใจและยก วิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง และครู ได้รับเกียรติและการยกย่องจากสังคม มาก	3. ประเทศไทยกระบวนการเรียนการสอน เน้นการปฏิรูปการเรียนรู้โดยยึดหลัก ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้ ส่วนประเทศญี่ปุ่นกระบวนการ สอนเน้นทักษะการคิด แก้ปัญหา พัฒนาตนเอง และรู้วิธีเรียนจากการ ปฏิบัติในสถานการณ์จริง
4. มีการบูรณาการ ICT กับการศึกษาให้ เข้ากับระบบการศึกษาของชาติและ สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตแก่ประชากร และสังคม	4. ประเทศไทยขาดการส่งเสริมให้ สถานศึกษาใช้ ICT สำหรับการศึกษา นอกกรอบผ่านดาวเทียมอย่างต่อเนื่อง

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differences)
5. ทั้งสองประเทศมีกระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานหลักที่ดำเนินการฝึกอบรมวิชาชีพให้กับแรงงาน	5. ประเทศไทยเน้นวิชาการเพื่อมุ่งสู่การเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ส่วนประเทศญี่ปุ่นศึกษามุ่งสู่อาชีพ เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต
6. ทั้งสองประเทศมีหน่วยงานภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการบริหารและดำเนินงานทางด้านอาชีวศึกษามากขึ้น	
7. ครูในระดับประถมศึกษาของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นรับภาระนักเรียนครู 1 คน รับภาระนักเรียน 19- 20 คน	
8. ความร่วมมือไทยร่วมมือกับประเทศญี่ปุ่นสามารถแบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ ความร่วมมือทวิภาคี ไตรภาคีและภูมิภาค	

จากตาราง 8 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการทางด้านอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาจะเห็นว่าทั้งสองประเทศอยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินงานและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นสำนักงาน กรม องค์การอิสระ ซึ่งประเทศไทยมีสำนักงานมากกว่าประเทศญี่ปุ่น จึงส่งผลต่อการทำงานช้าช้อน ขาดประสิทธิภาพในการใช้คนและทรัพยากรอำนาจในการตัดสินใจอยู่ที่ส่วนกลาง งานจึงมีขั้นตอนมากและล่าช้า ส่วนในการนำระบบสารสนเทศมาใช้ทั้งสองประเทศได้นำ ICT บูรณาการเข้ากับการศึกษาแก่ประชากรและสังคม แต่สำหรับประเทศไทยขาดการส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้ ICT สำหรับการศึกษานอกระบบผ่านดาวเทียมอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารและดำเนินงานทางด้านอาชีวศึกษามากขึ้นของทั้งสองประเทศ

ตาราง 9

เปรียบเทียบหลักสูตร

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differences)
1. ทั้งสองประเทศจัดหลักสูตรระดับอุดมศึกษามีมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางและระดับสูงที่มีคุณภาพ โดยจัดให้มีทางเลือก ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐเอกชน นานาชาติ และมหาวิทยาลัยเปิด	1. วิชาที่โรงเรียนญี่ปุ่นให้ความสำคัญมากกว่าโรงเรียนไทย คือ พลศึกษาและดนตรี ชั่วโมงเรียนพลศึกษาเป็นอันดับสามในหลักสูตรประถมศึกษา อันดับหนึ่งภาษาญี่ปุ่น อันดับสองคณิตศาสตร์
2. ทั้งสองประเทศใช้หลักสูตรแกนกลางเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนากรอบหลักสูตร	2. หลักสูตรอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาของประเทศญี่ปุ่นเน้นทางด้านอุตสาหกรรม
3. ทั้งสองประเทศมีการนำตัวแบบระบบการศึกษาของประเทศทางตะวันตกมาประยุกต์ใช้	3. จำนวนชั่วโมงเรียนในแต่ละหลักสูตรมีความแตกต่างกัน
4. ทั้งสองประเทศมีการใช้หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนคล้ายคลึงกัน	4. หลักสูตรและเนื้อหาวิชา คือ หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเน้นโครงสร้างไวยากรณ์ ขณะที่หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นในประเทศญี่ปุ่นเน้นผู้เรียนให้สามารถพูดสื่อสารได้จริง
5. การจัดการเรียนการสอนของทั้งสองประเทศเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นการสอนจริยธรรม (moral education)	5. ประเทศญี่ปุ่นประสบความสำเร็จในการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยผ่านระบบห้องสมุดแห่งประเทศไทยไม่เห็นผลชัดเจน

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differences)
6. ทั้งสองประเทศมีหลักสูตร 3 ระดับ ประกาศนียบัตร (Certificate) อนุปริญญา (Diploma) และปริญญา (Bachelor's Degree)	
7. กระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานหลักที่ ดำเนินการฝึกอบรมวิชาชีพแล้วยังมี หน่วยงานอื่นที่จัดหลักสูตรฝึกอบรมอีก	
8. ทุก ๆ หลักสูตรมีแบบระยะสั้นและ ระยะยาว มีความยืดหยุ่นตามความ ต้องการของผู้เรียน	
9. ทั้งสองประเทศมีหลักสูตรฝึกงานกับ สถานประกอบการเพื่อเพิ่มพูนทักษะ	

จากตาราง 9 การเปรียบเทียบหลักสูตรอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา จะเห็นได้ว่า ทั้งสองประเทศมีทั้งสองประเทศมีหลักสูตร 3 ระดับ ประกาศนียบัตร (Certificate) อนุปริญญา (Diploma) และปริญญา (Bachelor's Degree) โดยนำตัวแบบระบบการศึกษาของประเทศทางตะวันตกมาประยุกต์ใช้ และกำหนดหลักสูตรแกนกลางเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนากรอบหลักสูตร ตลอดจนการใช้หลักสูตรและ สื่อการเรียนการสอนของทั้งสองประเทศคล้ายคลึงกัน หลักสูตรที่จัดขึ้นมีการฝึกอบรมกับสถานประกอบการเพื่อเพิ่มพูนทักษะ ส่วนในด้านข้อแตกต่างนั้น หลักสูตรอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาของประเทศญี่ปุ่นเน้นทางด้านอุตสาหกรรมมากกว่าประเทศไทย และจัดหลักสูตรแบบมีโครงสร้างไวยากรณ์ ขณะที่หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเน้นผู้เรียนให้สามารถพูดสื่อสารได้จริง

ตาราง 10

เปรียบเทียบสภาพการณ์ปัจจุบัน

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differences)
<p>1. ทั้งสองประเทศอัตราการเพิ่มประชากรเกิดต่ำ ประชากรเด็กน้อยลง ขณะที่ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>1. บัณฑิตในประเทศญี่ปุ่นที่จบจากสถาบันศึกษาอาชีวศึกษาหรือเทคนิคศึกษาสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ดีกว่าประเทศไทย</p>
<p>2. ทั้งสองประเทศสอนให้นักเรียน มีความเป็นมิตรกับชาวต่างชาติ</p>	<p>2. ประเทศไทยนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อในสถาบันอาชีวศึกษาหรือเทคนิคศึกษาพวกนี้จะถูกมองว่าสติปัญญาไม่ใคร่ดี จึงเข้าเรียนสายตรงเข้าสู่อุดมศึกษาไม่ได้ การที่คนอื่นหรือสังคมมีทัศนคติเช่นนี้ต่อนักเรียนอาชีวศึกษา ทำให้พวกเขาเกิดปมด้อยซึ่งประเทศญี่ปุ่นถือว่าพวกนี้มีเป็นกำลังสำคัญต่อประเทศ</p>
<p>3. ทั้งสองประเทศมีความร่วมมือกับต่างประเทศในการพัฒนาทิศทางของอาชีวศึกษา</p>	<p>3. ประเทศไทยจัดการศึกษาภาคบังคับ (ป.1-ป.6) ก็ได้ผลดีเกือบเต็มร้อย แต่อัตราการเข้าเรียนในระดับมัธยม โดยเฉพาะมัธยมปลายมีค่อนข้างต่ำเพียงร้อยละ 25 ของประชากรวัยที่ควรเรียน (อายุ 15-17 ปี) ซึ่งประชากรของญี่ปุ่นเข้าเรียนต่อในระดับร้อยละ 99</p>

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differences)
4. ทั้งสองประเทศ กลุ่มอุตสาหกรรมมีความต้องการกำลังคนเชิงคุณภาพที่มีคุณลักษณะ ใน 3 ด้านคือ 1) ความรู้และทักษะที่จำเป็น 2) ความรู้และทักษะวิชาชีพ และ 3) คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณในการทำงาน	4. การอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาของประเทศไทย เป็นการมุ่งตอบสนองผลประโยชน์ (รายได้ กำไร) ของผู้จัดการศึกษามากกว่าตอบสนองความต้องการของตลาด
5. มีวิทยาลัยชุมชน สถาบันการศึกษาที่เป็นแหล่งเรียนรู้ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีเกิดขึ้นทั้งสองประเทศ	

จากตาราง 10 การเปรียบเทียบทางด้านสภาพการณ์ปัจจุบัน จะเห็นว่าทั้งสองประเทศมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการอาชีวศึกษา และมีความร่วมมือกับต่างประเทศ โดยทั้งสองประเทศได้จัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีเกิดขึ้น ส่วนทางด้านความแตกต่างนั้นประเทศไทยนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อในสถาบันอาชีวศึกษาหรือเทคนิคศึกษาพวกนี้จะถูกมองว่าสติปัญญาไม่ใคร่ดี จึงเข้าเรียนสายตรงเข้าสู่อุดมศึกษาไม่ได้ การที่คนอื่นหรือสังคมมีทัศนคติเช่นนี้ต่อนักเรียนอาชีวศึกษา ทำให้พวกเขาเกิดปมด้อย รวมทั้งไม่สามารถการเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ อาจเป็นการมุ่งตอบสนองผลประโยชน์ (รายได้ กำไร) ของผู้จัดการศึกษามากกว่าตอบสนองความต้องการของตลาด